

עזון תורני שכוחי אידול של ששלת הדין

בעזה"ת

גליון 628

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח' יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

"והוא יושב פתח האהל כחום היום" כתב רש"י: "באותו היום הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה, שלא להטריחו באורחים. ולפי שראהו מצטער שלא היו אורחים באים, הביא מלאכים אליו בדמות אנשים".

פסחה האלה

"אולי יש חמישים צדיקים בתוך העיר", מתחנן אברהם אבינו לפני ה' לבל יחרב את סדום, "האף תספה ולא תשא למקום למען חמישים הצדיקים אשר בקרבה?".

הקב"ה נענה לדבריו ומסכים. אם יהיו חמישים צדיקים סדום לא תיחרב. וכאן מתחיל מסע שכנועים ארוך מצד אברהם שמחפש 'מתחת לאדמה' שמה ימצאו בסדום ארבעים וחמישה, ארבעים, שלושים, אפשר שיהיו בה עשרה צדיקים, אולי אפילו תשעה... לשווא. אפילו תשעה צדיקים - שביחד עם ריבוננו של עולם - יהיו מניין, עשרה, לא נמצאו לרפואה. וסדום נחרבה. נתאר לעצמנו, הרחרח האון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל בקול רם, שהיו בסדום עשרה צדיקים שבשלהם יינצלו כל בני סדום, עשרה אברכי כולל. האם היו תושבי סדום יודעים מאיזה גזר דין מוות ניצלו בשל אותם לומדי התורה שהגינו עליהם?

מן הסתם שלא. לבטח אף היו מבזים אותם ומכנים אותם 'פרזיטים', 'אוכלי-חינם', 'דוסים' ושאר כינויי גנאי שלצערנו מוכרים לנו היטב. אף לא אחד היה חושב לעצמו לנהוג כבוד במצילי חייו וחיי משפחתו מגזירה נוראית, שבאה בעקבות מעשי רשע כה רבים.

יצא לכם לא פעם לשמוע על אדם את המילה "אפיקורס", מי הוא האפיקורס? עונה רב יוסף בגמרא תשובה מזעזעת: זה האדם שאומר על תלמידי החכמים שלומדים תורה 'מה מועילים לנו החכמים? לעצמם הם לומדים'. לומדי התורה שמקריבים כמעט את כל חייהם ללימוד התורה, מוותרים על הנאות העולם בחלקן הגדול, כל דיבורם כמעט הוא סביב דברי התורה וממנה מושפעים אורחות חייהם - הם המזוזות שלנו בעולם הזה. לא מדובר כאן רק על אלו שהצליחו לנתק את עצמם מכל ענייני העולם הזה והם מוקדשים כליל לה'. גם בחור צעיר שבמקום לשחק כדורגל עוד שעה, במקום להשתעשע במשחק מחשב חדשני - שם פעמיו לבית המדרש ומשקיע עצמו בלימוד - גם הוא מזוזה שמגינה על בני עירו, על תושבי ארץ ישראל ועל כל מיליארדי בני האדם בעולם מאסונות, צרות ומחלות.

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

למה אברהם אבינו מצטער כשבוששו אורחים מלבוא בצל קורתו, הלא מודע הוא לחוליו המגבילו לשרת את האורחים, ובפרט שלא היו עוברי אורח הזקוקים לאירוח? השאלה נובעת מהבנה מוטעית במהות מצוות חסד. לפי הבנתנו, הצורך בחסד הוא רק כאשר הזולת זקוק לעזרה, ואילו כשאינו זקוק, מוטב שכל אחד יסתדר בעצמו, ויעזור לעצמו... לא כך מתייחסים חז"ל למצוות חסד. "על שלשה דברים העולם עומד", קובע שמעון הצדיק, משיירי כנסת הגדולה, "על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים". אם חסר אחד משלושת עמודי התווך הללו המחזיקים את העולם - עמידתו של העולם מתערערת.

וכשם שברור לנו שאסור שייפסק לימוד תורה בעולם אפילו רגע קט, שאם לא כן עלול העולם להיחרב, ככתוב: "אם לא בריתי יומם ולילה, חוקות שמים וארץ לא שמתיי" (ירמיה ל"ג), כן הדבר בעמוד העבודה - עמוד התפילה - העולם אינו יכול להתקיים ללא תפילה. ועמוד החסד גם הוא אינו שונה מהם מבחינה זו. כדי שיהיה קיום לעולם, מוכרח שיהיה חסד בעולם ללא הפסקה, ויש לתור אחריו גם אם אין דורש ואין מבקש. הלא כה נאמר "עולם חסד יבנה" (תהלים פ"ט).

אצל אברהם אבינו, איש החסד ועמוד החסד, החסד היה צורך קיומי, ומשכך - הוא לא חיכה שיתעורר צורך בחסד, אלא טרח ותר אחריו. וזאת מתוך ידיעה ברורה שהעולם אינו יכול להמשיך אפילו שעה אחת ללא עזרה לזולת. לכן גם כשהיה חולה, ולא היו אורחים בנמצא, חיפש אחר אורחים שיוכל לגמול עמם חסד. וכשלא מצא, היה מצטער איך לא זכה היום לעשות חסד... ראה הקב"ה בצערנו, וזימן לו שלושה מלאכים.

וכבר אמר רבי משה מקוברין זצ"ל: "יום שאיני עושה בו חסד, אינו נחשב יום בעיניי". (הרב עובדיה חן)

זמני השבת

הדלקת נרות **5:38** מוצאי שבת **6:37**

נא לזכור על קדושת הגליון **7:12** וית' **7:12**

אין לקרוא בשעת התפילה

אהל הזהלצה

הלכות הכנסת אורחים

מצוות הכנסת אורחים מסתיימת בליווי של האורח, וחכמינו זכרונם לברכה הפליגו מאוד במצוות הליווי עד שאמרו ששכר הליווי אין לו שיעור. ועוד אמרו, שכל המלווה את חבירו אפילו ארבע אמות בעיר, שוב אינו ניזוק (סוטה מ, ב).

מדברי חכמים אלו אפשר ללמוד שישנם במצוות ליווי האורח שני צדדים, האחד על פי הפשט והשני על פי הנסתר. הצד הפשוט הוא, שבעצם הליווי מראה המארח לאורחו, שהוא אוהב אותו, וקשה עליו פרידתו. ובמיוחד כשהאורח נפרד ובליבו מקנן החשש, שמא היה לטורח על בעל הבית, ושמא באמת לא רצו בו. וכאשר הוא רואה את בעל הבית יוצא עימו ומלווה אותו, הוא יוצא בהרגשה טובה, שאכן באמת שמחו לקראתו ואהבו אותו.

הצד השני הנסתר שבליווי, שיש בו כמין סגולה לשמירה בדרך. וכן כתב הסמ"ק (מ"ו): "בא וראה כמה גדולה כוחה של מצוות ליווי האורח, שאחד המלווה ואחד המתלווה אינם ניזוקים כל היום".

צריך ללוות את האורח ארבע אמות מחוץ לרשותו, שהם בערך ארבעה צעדים. וכשהדרך לא ברורה ואפשר לטעות בה, צריך ללוות יותר, כדי להעמידו על הכיוון הנכון. ובדרך שהיא ממש מסוכנת, צריך ללוות הרבה יותר, שלא יהיה חשש שמא האורח יטעה בדרכו ויסתכן

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

ההמון המוסת הסתער על הבית. עוד רגע יפרצו את הדלת ויכו את יושביו עד מוות.

שתי דמויות נראו מבעד לחלון הבית, עשו מה שעשו ולפתע כל ההמון המוסת הפך לעדר נבוכ ומבולבל. אינו יודע בין ימינו לשמאלו. בני הבית ניצלו.

הדמויות בבית מתבררות כמלאכים. הם פונים ללוט לברר: "מי לך פה חתן?"

כשלוט פונה לחתניו הנמצאים בעיר ומציע להם לעזוב יחד עם המלאכים, יען כי סדום תכף נהפכת, "ויהי כמצחק בעיני חתניו". הם פשוט מתפוצצים לו מצחוק בפנים. "איזה שטויות! סדום? נהפכת?!". ריבונו של עולם - תוהה הגאון רבי זלמן סורוצקין, בספרו "אוזניים לתורה" - רק לפני רגעים ספורים ראיתם שהצילו את הבית ואת יושביו בנס. "את האנשים אשר פתח הבית היכו בסנוורים". אתם לא נותנים עשרה אחוז סיכוי שהמלאכים האלה יודעים מה שהם מדברים?! מתרץ הגר"ז סורוצקין שהמלבי"ם מפרש שה"סנוורים" בהם הוכו אנשי סדום, לא היה עיוורון זמני, אלא ראייה מעוותת של המציאות. במקום לראות את הדלת בצד צפון, הם ראו אותה בצד דרום. לפי דברי המלבי"ם מבאר ה"אוזניים לתורה", חתניו של לוט הורגלו במידת הליצנות. במקום לראות שהסנוורים שהוכו האנשים שבפתח הבית מאותתים על סכנת חיים, הם רואים שינוי סדרי בראשית, והם עשו מזה בדיחה. בדיחה שהייתה לגמרי על חשבונם... (ר' ישראל קעניג)

וירא והנה שלושה אנשים נצבים עליו

רש"י מביא את דברי המדרש, וז"ל: "אחד לבשר את שרה, ואחד להפוך את סדום, ואחד לרפאות את אברהם. שאין מלאך אחד עושה שתי שליחויות"

ויש להבין, לשם מה היה צריך הקב"ה לשלוח לו את המלאך רפאל לרפאותו, והרי כשהוא בעצמו בא לבקרו, היה אומר לו "רפואה שלמה" ומרפאו. אלא בא הקב"ה ללמדנו שכדי לבקר את החולה לא צריך להיות רופא. כלומר, לא יאמר אדם כיון שאני לא רופא איני מצווה על ביקור חולים, אלא כל אדם חייב במצוה זו. ומצוות ביקור חולים אינה רק לשאול בשלום החולה ולאחל לו שיהיה בריא, אלא העיקר הוא לדרוש בשלום ולשאול במה אפשר לעזור ולסייע לחולה, כדי להחיות את נפשו. ויציע עזרה למשפחת החולה.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8444774
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

"אני רוצה לספר לך משהו", אמר הרב שך לילדה הקטנה. "גם אני גר צדק"

דוגמה לאצילות המידות של הרב שך ניתן למצוא במעשה הבא:

מעשה היה במשפחה של גרי צדק, שעלו ארצה מאמריקה, מאחר ובתם סבלה רבות בבית הספר מהצקות חוזרות ונשנות בשל מוצאה. גם כאשר עלו לישראל התגלה סוד מוצאם, ושוב חזר המעשה על עצמו: בבית הספר, בין החברות – החלו לועגים לילדה, אשר בשלב מסוים הודיעה נחרצות כי לא תשוב עוד לפקוד את בית הספר. בשלב מסוים, הציע אי-מי להורים חסרי האונים כי יפנו עם בתם אל הרב שך. אולי יוכל לדבר על ליבה ולשדל אותה כי תשנה את החלטתה. ההצעה התקבלה על דעתם של ההורים, ולאחר שהתקבלה הסכמתו של הרב שך – הגיעו עם בתם אל ביתו.

כאשר נכנסה הילדה אל חדרו של רבינו, כולה נרגשת ונרעשת, פנה אליה ברוך ואמר לה: "בתי, היודעת את מי אני?" "כן!", השיבה הילדה קצרות. "הרב שך!", השיב גדול הדור: "נכון אמרת. אבל אני רוצה לספר לך משהו. דעי, כי גם אני גר!"

"אתם גרים?!" השתוממה הילדה, אולם הרב שך הנהן בראשו, מיהר לשלוף מן הארון חומש, והציג בפני הילדה את הפסוק (דברים י', י"ט): "ואהבתם את הגר, כי גרים הייתם בארץ מצרים". "רואה את?" "הטעים הרב שך, ככל היהודים קרויים גרים, ואני בכללם!"

הדברים פעלו הפשוטים את פעולתם הברוכה, והילדה ניאותה לשוב את ספסל הלימודים. ומסר חשוב ניתן ללמוד מהאופן בו בחר הרב שך לעודד את רוחה של הילדה הקטנה: הוא לא ניסה להסביר לה כי עליה 'להתעלם' מההצקות החוזרות ונשנות, הוא גם לא ניסה להציג כביכול הקושי אינו קיים, הוא רק עשה דבר אחד: הוא רומם אותה! הוא החשיב אותה, ולימד אותה באמת כי מעלתה אינה פחותה ממעלתן של חברותיה!

"יש לי דירה רחבת ידיים ואפילו מכונית"

מעשה נוסף מעין זה, אירע עם יתום שבור ורצוף, אשר בא לפני הרב שך לבקש נחמה. רבינו, אשר לבו הרחום כאב את כאבו של כל יהודי באשר הוא – נענה ואמר ברוך לאותו יתום:

"ראה נא, ילדי, בנעורי, סבלתי כל כך הרבה תלאות וצרות! את כל שנות ילדותי עשיתי הרחק מביתי, בעוני ובמחסור, עד שאפילו מזון לא היה לי די הצורך! ואילו עתה, עיניך הרואות. יש לי דירה רחבת ידיים, ואפילו מכונית!"

אין ספק, ואפילו לא קל שבקלים, כי לא הדירה רחבת הידיים ולא המכונית המהודרת תפסו מקום כלשהוא במחשבתו של רבינו. אין ספק בכך שהם לא העניקו לו אפילו קורטוב של אושר, אולם הרב שך ידע היטב, כי בכדי לעודד את הילד היתום – יש לדבר עמו על פי מושגיו שלו.

אילו היה אומר לו כי רבים הם היתומים, וכי כולם מתמודדים היטב – סביר להניח שהנער היה יוצא מביתו בפחי נפש. אולם הרב שך, בפקחותו וברגישותו הרבה, ידע לומר את הדברים הנכונים...

הוא ידע שלא לזלזל בקושי, ואף להעניק את ההרגשה כי מי כמוהו אשר חוה צער ומחסור בנעוריו – יכול להבין לליבו של העומד מולו... הוא ידע אף להעניק לילד היתום תקווה לאחרית טובה יותר – על פי מושגיו הנוכחיים, ואכן, עלתה בידו. מחדרו של הרב שך יצא היתום כשהוא מעודד ומחוזק, וחיוך אשר זה מכבר לא נראה על פניו – מפציע בזויות פיו.

לכבוד יומא דהילולא של רשכבה"ג

רבי אלעזר מנחם מן שך זצלה"ה - ט"ז מר חשון

מי יסכים לעשות עבודה כזו בלי לקחת ממני הרבה כסף? הרהר לעצמו גבריאל בשעה שניסה למצוא פתרון קל - ולא פחות חשוב מכך - זול, למשימה שלפניו. היה זה כשרכש גבריאל בשעה טובה ווילה גדולה המכילה למעלה מ-50 חדרים, וכיהודי שומר מסורת חיפש מי שיסכים לעבור מחדר לחדר, לטפס ולרדת במפלסי הווילה ולצאת לדלתות המרפסות – על מנת לקבוע מזוזות כשרות בכולן.

שומר מסורת אמרנו. ובכן, על המסורת שקיבל גבריאל מאביו שמר בכל משמר, אלא שלא תמיד התמצא בפרטים הקטנים המעניקים תוכן לאותו פולקלור ייחודי. לאחר שהפך רבות במחשבתו בנושא קביעת המזוזות מצא פתרון קל, זמין ו... זול! הפיליפיני שעובד אצלו. קרא לו גבריאל והפקיד בידיו את המשימה.

מקץ שעתיים ומחצה הגיע הלה מזיע, מתנשף ומלא סיפוק: "אדון, שמתני הכל במקום. אפילו הוציא מכל קופסה – תעודת אחריות!"

קצתה מאתול

פרשתנו פותחת במעשי החסד הידועים של אברהם ובעוצמת מידת טובו. אברהם מתאמץ **מעבר ליכולתו**. הוא אינו מסתפק בהגשת קפה ועוגה או סלט ירקות לאורחיו, אלא שוחט עבורם בקר – "בן בקר רך וטוב" שרה אופה עבורם עוגות משלוש סאים של קמח סולת, קמח משובח, ואברהם "עמד עליהם פחת העץ" ודואג לכל מחסורם. זה אינו חסד סטנדרטי, זהו "סופר חסד" שנעשה עם כל כאביו של אברהם. והנה, תוך כדי מעשה החסד המופלא והאירוח המיוחד, מתברר לאברהם שהאורחים אינם אורחים רגילים, אלא מלאכים, והם מבשרים לאברהם ושרה שבעוד שנה בדיוק הם יזכו לפרי בטן. אכן כך היה וכעבור שנה בדיוק שרה יולדת את יצחק. נפנה כעת לסיפור המובא בהפטרה לפרשתנו, אלישע הנביא היה תלמידו של אליהו הנביא. הנביא מספר שלעתים קרובות היה אלישע צריך לעבור דרך מקום הנקרא שונם. בכל פעם שאלישע עבר בשונם, הוא התארח בביתו של זוג מסוים, וכך מספר הנביא: "וַיְהִי הַיּוֹם, וַיַּעֲבֹר אֱלִישָׁע אֶל שׁוֹנִים, וְשָׁם אָשָׁה גְדוֹלָה וַתִּחַזַּק בוֹ לְאָכַל לֶחֶם, וַיְהִי מִדֵּי עֲבָרוֹ, יָסַר שְׁמָהּ לְאָכַל לֶחֶם". כך נמשך העניין במשך תקופה. בכל פעם שאלישע הזדמן לשונם, אירחו אותו בעלי הבית בסבר פנים יפות וברחבות לב. יום אחד פנתה האישה השונמית לבעלה ואמרה לו: "הֲנִינָה נָא נִדְעָתִי כִּי אִישׁ אֱלֹקִים קְדוֹשׁ הוּא עֹבֵר עָלֵינוּ תָּמִיד, נַעֲשֶׂה נָא עֲלֵיתָ קִיר קִטְנָה, וְנָשִׂים לוֹ שָׁם מִטָּה וְשִׁלְחָן וְכֶסֶף וּמְנוּחָה, וְהִנֵּה נָא גְבֹאֵי אֱלִינוּ יָסוּר שְׁמָהּ". משמע, האישה השונמית החליטה "לשדרג" את האירוח, ולבנות עבור אלישע הנביא יחידת אירוח חדשה ומסודרת, שתהיה מיועדת רק לו, מן הסתם – כך סברה – אלישע הנביא ירגיש יותר בנוח ביחידת אירוח פרטית. ממחשבה – למעשה, בני הזוג טרחו ובנו עבור אלישע את יחידת האירוח החדשה. לא חלף זמן רב ואלישע הזדמן שוב אל שונם. כהרגלו הוא פנה אל מארחיו הקבועים, ולהפתעתו גילה שהם דאגו לו ליחידת אירוח פרטית. אלישע לא הסתיר את הערכתו לבני הזוג, והורה לנערו, גיחזי, לקרוא לבעלת הבית ולשאול אותה כיצד הוא יכול להשיב לה כגמולה הטוב. האישה סירבה ואמרה "בְּתוֹךְ עַמִּי אֲנִי לִשְׁבֹּת" – אני אישה פשוטה, לא חסר לי מאומה, כך שאין לי בקשה מיוחדת. אלישע דן עם גיחזי כיצד יוכל בכל אופן להשיב לה כגמולה, ואז אומר גיחזי: "אֲבָל בֵּן אֵין לָהּ וְאִישָׁה זָקוּן", אין לה ילדים ובעלה כבר זקן. אלישע שמע את דברי נערו, פנה לשונמית ובישר לה: "לְמוֹעֵד הַזֶּה כָּעֵת תִּהְיֶה אִתְּךָ חֶבְרֵת בֵּן". האישה התקשתה לקבל את הבשורה, ואמרה: "אֲלֵ אֲדִינִי אִישׁ הָאֱלֹקִים אֶל תִּכְבֹּב בְּשַׁפְחָתְךָ". חלפה שנה, האישה השונמית אכן ילדה בן בדיוק בזמן שאמר לה אלישע. בהמשך מסופר שהילד גדל והפך לנער. הוא לא חש בטוב, ונפטר מן העולם, ואלישע הנביא התפלל אל השם והצליח להחיות את הנער. קיימות הקבלות רבות בין סיפורם של אברהם ושרה לסיפורם של האישה השונמית ובעלה. שניהם זכו לבן לעת זקנתם, לשניהם כמעט נפטר הילד (יצחק בעקדה והנער בחוליו), ועוד. נתמקד באחת ההקבלות אשר רלוונטית מאוד עבורנו: אברהם ושרה זכו לבשורת "כָּעֵת תִּהְיֶה בֵּן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ", תוך שאברהם מתאמץ מעבר ליכולותיו ולמצופה ממנו, כדי לגמול חסד עם אורחים שהוא כלל לא הכיר. גם האישה השונמית קיבלה את הבשורה, בעקבות מאמץ לא רגיל לבנות יחידת אירוח מיוחדת עבור אלישע הנביא. הרי היא יכלה להמשיך לשכן אותו בחדר רגיל בביתה, אולם היא רצתה יותר מזה. היא רצתה לשפר את תנאיו ולבנות עבורו מקום אירוח מיוחד. כיוון שהיא גמלה עם "איש האלוקים" חסד מעבר למצופה, גם אלוקים התנהל עמה מעבר למצופה, ופקד אותה בבן. מדהים מה רב כוחה של גמילות חסדים אמיתית ועוצמתית, הנעשית בכל הלב, הרבה מעבר למה שנדרש מכל אדם, בהיותו אדם. זוהי מסירות הנפש הנדרשת מאתנו: להתאמץ קצת יותר. ככל שנדבק יותר בדרכו של אברהם, וככל שנגמול יותר חסדים עם הסובב אותנו, כך ילך ויגדל השפע שהבורא ישפיע עלינו ממרומים. (הרב משה שינפלד)

ברכה והצלחה
ובריאאות איתנה
אסף בן אשר ומשפחתו הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפחתו הי"ו

לרפואה שלימה
סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע
מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכני"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 17:30

בית הכנסת
"עולי בבל"
ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל
חדש-שחרית - 6:00 נץ
מנין ב' - 7:30
מנחה ערבית - 17:30
שיעורי תורה מידי יום
לאחר ערבית
יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת
הרב יהונתן אמדי שליט"א
יום ג'
הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ד'
הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' -
הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 19:30

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
טוביה שרבי בן נזימה
ומשפחתו הי"ו
דוד חיים בן עליזה
ומשפחתו הי"ו
אופיר דלל בן אורה
ומשפחתו הי"ו

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18
תפילת שחרית
6:30
מנחה וערבית (סמוכות) - 17:30
שיעורי תורה מידי יום אחרי
ערבית